

Szkolny Program Nauczania
Państwowej Szkoły Muzycznej I i II st.
im. Mieczysława Karłowicza w Katowicach

Zgodny z Rozporządzeniem MKiDN z dn. 14 sierpnia 2019

Wiolonczela
Pierwszy Etap Edukacyjny
Dział Dziecięcy
Cykl Sześćioletni

Autorzy programu:

mgr Małgorzata Jeruzal – Kupczak

mgr Jan Gorol

Cele kształcenia – wymagania ogólne

1. Umuzycznienie i rozbudzenie wrażliwości muzycznej

Uczeń rozwija muzyczne zainteresowania, uczęszczając na koncerty i słuchając muzyki z nagrań; uczestniczy w życiu muzycznym szkoły i środowiska.

2. Poznanie podstaw teoretycznych w zakresie gry na instrumencie

Uczeń poznaje zasady notacji muzycznej oraz podstawowe terminy i pojęcia niezbędne w odczytaniu i realizacji tekstu muzycznego. Zdobywa wiedzę dotyczącą budowy instrumentu.

3. Kształcenie podstawowych umiejętności gry na instrumencie.

Uczeń:

- 1) kształci umiejętności zachowania odpowiedniej postawy podczas gry na instrumencie oraz prawidłowego postępowania się aparatem gry.;
- 2) poznaje zasady strojenia i konserwacji instrumentu;
- 3) rozwija podstawy techniki instrumentalnej oraz wrażliwość na jakość dźwięku i intonację.
- 4) próbuje improwizować proste tematy muzyczne i grać ze słuchu.

4. Przygotowanie do samodzielnej pracy nad repertuarem.

Uczeń pod kierunkiem nauczyciela, poznaje sposoby samodzielnej pracy w zakresie jej organizacji, kontroli i samooceny.

5. Przygotowanie do występów publicznych.

Uczeń poznaje zasady występów publicznych: umiejętności koncentracji, prezentacji estradowej oraz współpracy z innymi instrumentalistami.

Klasa I/ I st.

CELE KSZTAŁCENIA

- * Wiadomości z zakresu budowy instrumentu ,umiejętność nazwania jego poszczególnych części wraz ze smyczkiem
- * Dobranie odpowiedniej wielkości wiolonczeli i smyczka
- * Ułożenie prawidłowej postawy przy instrumencie
- * Intonowanie głosem odpowiedniej wysokości dźwięków przed odnalezieniem ich na strunach
- *Rozwijanie wyobraźni muzycznej i pobudzanie muzykalności
- *Dbałość o prawidłowy i elastyczny aparat gry – zapobieganie niepotrzebnym napięciom prawej i lewej ręki
- *Prawidłowy układ dłoni na żabce – ruchy manipulacyjne
- * Ustawienie palców lewej ręki w I pozycji – różne układy
- *Kontrola prawidłowego prowadzenia smyczka
- * Odpowiednia pulsacja i poznawanie wartości nut – cała nuta, pół nuta, ćwierćnuta, ósemka
- *Opanowanie zapisu nutowego w kluczu basowym
- * Umiejętność zastosowania detache
- *Prawidłowa praca smyczka – gra całym smyczkiem – górną połową – całym smyczkiem – dolną połową
- *Legato do dwóch ,trzech i czterech nut
- *Opanowanie pamięciowe programu do prezentacji publicznej
- *Umiejętność właściwego zachowania się na scenie

ROCZNE MINIMUM PROGRAMOWE

- Gamy durowe i molowe przez jedną lub dwie oktawy
- Ćwiczenia(etiudy) i melodie zawierające różne problemy techniczne
- Utwory dowolne.

Uwaga.

W klasie pierwszej uczniowie nie grają przesłuchania półrocznego ani egzaminu promocyjnego. Są jednak zobligowani do występu na dwóch popisach.

POPIS PÓŁROCZNY

2 utwory lub ćwiczenie i utwór z towarzyszeniem fortepianu

POPIS KOŃCOWOROCZNY

2 utwory lub ćwiczenie i utwór z towarzyszeniem fortepianu

Materiały nutowe.

1. M. Międlar „ Szkoła na wiolonczelę” cz.I
2. S.Lee – 40 łatwych etud
3. K.Wiłkomirski - 12 etud
4. M. Międlar „ Albumik wiolonczelisty” c.z I
5. A. Cofalik – „Idziemy do ZOO”
6. K. Colledge – „ Utwory na wiolonczelę”

Klasa II /I st.

CELE KSZTAŁCENIA

- *Kontynuowanie pracy nad prawidłowym aparatem gry
- * Dążenie do swobody prawej i lewej ręki
- * Zwiększenie wymagań dotyczących prawidłowej intonacji i jakości brzmienia oraz dyscypliny rytmicznej
- *Wprowadzenie podstawowych sposobów artykulacji - m.in. portato staccato
- *Doskonalenie detache i legato
- *Praca nad ruchami naprzemiennymi smyczka – gra całym smyczkiem-końcem smyczka – całym smyczkiem –przy żabce
- *Wprowadzenie pierwszych ćwiczeń wibracyjnych przy jednoczesnej kontroli intonacji.
- *Opanowanie zmian dynamicznych-forte, piano, crescendo i diminuendo.
- *Umiejętność gry trudniejszych grup rytmicznych – triole ósemkowe, synkopy, ćwierćnuta z kropką i ósemka, ósemka i dwie szesnastki
- *Wprowadzenie pozycji rozszerzonej
- *Opanowanie swobodnego ruchu prawej ręki z wykorzystaniem ruchu wyrównawczego
- * umiejętność samooceny po wykonaniu ćwiczenia
- * Dbłość o instrument – czyszczenie wiolonczeli

ROCZNE MINIMUM PROGRAMOWE

- 4 gamy do trzech znaków przez dwie oktawy
- Ćwiczenia zawierające różne problemy techniczne
- 4 etiudy
- Jedna część koncertu lub sonaty
- 2 utwory dowolne z akompaniamentem fortepianu

PRZESŁUCHANIA PÓŁROCZNE.

- Gama przez dwie oktawy ,pasáže osobno.
- Etiuda
- Utwór z akompaniamentem lub Koncert cz I lub Sonata cz I

EGZAMIN PROMOCYJNY

- Gama przez dwie oktawy
- Etiuda
- Koncert lub Sonata cz.I

MATERIAŁY NUTOWE

M. Międlar – „Skoła na wiolonczelę”

S. Lee – 40 łatwych etiud

K. Wiłkomirski - 12 etiud

M. Międlar – „Albumik wiolonczelisty”

A. Cofalik – „ Idziemy do ZOO”

O.Rieding – Koncert d-moll cz.I

J.Breval – 3 łatwe Sonaty op.40

Klasa III / I st.

CELE KSZTAŁCENIA

- * Doskonalenie gry w obrębie I pozycji a także w pozycji rozszerzonej
- * Wprowadzenie zmian pozycji z I do IV
- *Znajomość aplikatury w I i IV pozycji
- * Używanie naturalnych flażoletów
- *Dwudźwięki z pustymi strunami
- * Dalsze doskonalenie ruchu wibracyjnego
- *Rozwijanie biegłości poprzez proste tryle, przednutki ,etudy i utwory biegłościowe
- *Umiejętność zastosowania różnorodnej dynamiki
- * Stosowanie różnych rodzajów artykulacji –detache, martele, portato
- *Samodzielna i prawidłowa praca nad zadaniem materiałem
- * Wprowadzenie czytania materiałów a,vista
- * Nauka samodzielnego strojenia
- *Dbałość o rozwój muzycznych zainteresowań ucznia poprzez udział w koncertach i słuchanie nagrań
- * Udział w życiu muzycznym szkoły

ROCZNE MINIMUM PROGRAMOWE

- Gamy durowe i molowe do 4 znaków wraz ze zmianami pozycji I – IV
- Ćwiczenia i etudy o zróżnicowanych problemach technicznych
- 2 Koncerty cz I lub III lub cz I Sonaty
- 2 utwory z akompaniamentem

PRZESŁUCHANIA PÓŁROCZNE

Gama przez dwie lub trzy oktawy – detache ,legato po 4 , pasaże

Etiuda

Koncert cz I lub III lub Sonata cz I

EGZAMIN PROMOCYJNY

Gama przez dwie lub trzy oktawy, detache ,legato po 4 i 8 pasażę

Etiuda

Koncert cz I lub Sonata cz I

Utwór z akompaniamentem

MATERIAŁY NUTOWE

K .Wiłkomirski – Ćwiczenia na lewą rękę

Z. Wojciechowska ,K. Wiłkomirski – Gamy i pasażę

M. Międlar – „Skoła na wiolonczelę” cz II

C. Sevcik – K. Wiłkomirski – Ćwiczenia na prawą rękę

S. Lee _ Etiudy wybrane z op.31 i 131

K .P. Sadlo – Szkoła etiud cz I i II

J.B. Breval – Trzy łatwe sonaty op.40.

Kl.IV / I st.

CELE KSZTAŁCENIA

*Ćwiczenia na zmiany pozycji I –II-III

*Dalsze doskonalenie gry w obrębie pozycji I – IV

*Doskonalenie biegłości i niezależności palców lewej ręki

* Samodzielne korygowanie błędów dotyczących intonacji i tekstu

* Prawidłowe wykorzystanie poznanych artykulacji oraz smyczkowania

* Pizzicato lewą i prawą ręką

* Samodzielne strojenia instrumentu pod kontrolą nauczyciela

* Doskonalenie wibracji wszystkimi palcami (1-4)

*Proste dwudźwięki

*Właściwe wydobywanie akordów

*Gra ze słuchu prostych przebiegów muzycznych

* Umiejętność wycucia frazy

* Prawidłowe zastosowanie oznaczeń dynamicznych ,agogicznych i metroritmicznych

*Swobodny i prawidłowy podział smyczka

* Dalszy rozwój wyobraźni muzycznej

* Praca nad świadomym kształtowaniem dźwięku z wykorzystaniem odpowiedniego nacisku smyczka na strunę w zależności od prędkości jego ruchu.

* Utrwalenie czytania a vista

* Umiejętność pokonywania tremy i swobodna realizacja programu na scenie

ROCZNE MINIMUM PROGRAMOWE

- Gamy i pasaże durowe i molowe do 4 znaków
- Etiudy z uwzględnieniem II, III, IV pozycji
- 2 Koncerty lub Sonaty cz I lub III
- 2 utwory z akompaniamentem

PRZESŁUCHANIE PÓŁROCZNE

Gama przez dwie lub trzy oktawy detache, legato, pasaże

Etiuda

Koncert lub Sonata cz I lub II i III

EGZAMIN PROMOCYJNY

Gama przez dwie lub trzy oktawy detache, legato, pasaże

Etiuda

Koncert I lub III cz

Utwór z akompaniamentem

MATERIAŁY NUTOWE

M. Międlar – „Skoła na wiolonczelę” cz II

K. Wiłkomirski - Ćwiczenia na lewą rękę

C. Sevcik - Ćwiczenia na prawą rękę

Z. Wojciechowska – K. Wiłkomirski - Gamy i pasaże na wiolonczelę

K. Wiłkomirski – 12 etiud

J. Dotzauer – Etiudy – zeszyt I

S. Lee – Etiudy wybrane z op.31 i 131

F. Kummer – 10 etiud

B. Romberg – Sonaty B- dur, e -moll

S. Lee- 3 Sonaty

Utwory z akompaniamentem – zbiory dla klas dziecięcych szkół muzycznych z zastosowaniem gry w pozycjach I – IV

CELE KSZTAŁCENIA

- *Dalsze doskonalenie swobodnego aparatu gry
- *Utrwalanie prawidłowych zmian pozycji I –II-III-IV-V
- *Dbałość o odpowiednią jakość dźwięku przy jednoczesnym zastosowaniu różnych sposobów smyczkowania i artykulacji – detache, , portato ,martele
- *Stać kontrola intonacji i szybkie reagowanie na fałszywe dźwięki
- * Użycie klucza basowego i wprowadzenie tenorowego
- * Szeroki zakres dynamiki od pianissima do fortissima
- * Umiejętność wyczucia kulminacji fraz
- * Prawidłowa wykonywanie ozdobników ,mordentów, obiegników
- * Flażolety naturalne i sztuczne
- *Doskonalenie wibracji z uwzględnieniem wyższych pozycji
- * Wprowadzenie ćwiczeń improwizacyjnych w oparciu o proste melodie
- *Swobodne czytanie a,vista utworów w spokojnym tempie
- *Dalszy rozwój wyobraźni muzycznej –słuchanie utworów w różnych epok
- *Dbałość o instrument
- *Samodzielna praca nad zadany utworem – umiejętność analizowania tekstu.
- * Bardziej świadoma praca z akompaniatorem
- * Stałe podwyższanie poziomu swoich występów – opanowywanie tremy i zaangażowanie w prezentacje sceniczne

ROCZNE MINIMUM PROGRAMOWE

- Gamy do 4 znaków w obrębie 5 pozycji ,pasaże
- 4 Etiudy
- Koncert cz I lub III
- Sonata cz I lub III
- 2 utwory z akompaniamentem

PRZESŁUCHANIE PÓŁROCZNE

Gama przez 3 oktawy ,detache , legato po 4 i 8

Etiuda

Koncert lub Sonata cz I lub II i III

EGZAMIN PROMOCYJNY

Gama przez dwie lub trzy oktawy detache, legato, pasaże

Etiuda

Koncert cz. I lub III

Utwór z akompaniamentem

MATERIAŁY NUTOWE

M.Międlar – „ Szkoła na wiolonczelę” cz II

K.Wiłkomirski - Ćwiczenia na lewą rękę

C. Sevcik - Ćwiczenia na prawą rękę

Z. Wojciechowska – K. Wiłkomirski - Gamy i pasaże na wiolonczelę

K. Wiłkomirski – 12 etiud

J. Dotzauer – Etiudy – zeszyt I

S. Lee – Etiudy wybrane z op.31 i 131

F. Kummer – 10 etiud

J.B. Breval – Concertino A dur i F-dur

B. Marcello – 6 Sonat

Klasa VI /I st.

CELE KSZTAŁCENIA

- *Wymagania dość dużej biegłości gry, ze zmianami pozycji I-VII
- *Umiejętność praktycznego i poprawnego opanowania repertuaru
- *Zapoznanie z pozycją kciukową
- * Przygotowanie do łatwych dwudźwięków – rozłożonych tercji i sekst
- * Prawidłowe stosowanie ozdobników – tryle, mordenty, obiegniki, przednutki
- *Czytanie nut a vista
- *Swobodna realizacja tekstu w kluczu basowym i tenorowym
- *Rozwinięta wyobraźnia muzyczna i wrażliwość na środki wyrazu muzycznego w grze wiolonczelowej
- *Umiejętności wykonawcze z uwzględnieniem formy utworu
- * Świadome działanie nad rozbudzeniem ekspresji estradowej

MINIMUM PROGRAMOWE

- Gamy w obrębie 7 pozycji w różnej artykulacji ,pasaże
- 4 etiudy o zróżnicowanych problemach technicznych
- 2 Koncerty cz. I lub c.z III i dwie kontrastujące części Sonaty
- 2 utwory z akompaniamentem

PRZESŁUCHANIE PÓŁROCZNE

- Gama przez 3 oktawy ,detache , legato po 4 i 8
- Etiuda
- Koncert lub Sonata cz. I lub II i III
- Utwór z akompaniamentem

EGZAMIN KOŃCOWY

Gama przez dwie lub trzy oktawy detache, legato, pasaże, tejże seksty rozłożone

Etiuda

Koncert cz. I lub II i III

Utwór z akompaniamentem

•

MATERIAŁY NUTOWE

M. Międlar – „Skoła na wiolonczelę” cz II

K. Wiłkomirski - Ćwiczenia na lewą rękę

C. Sevcik - Ćwiczenia na prawą rękę

Z. Wojciechowska – K. Wiłkomirski - Gamy i pasaże na wiolonczelę

K. Wiłkomirski – 12 etiud

J. Dotzauer – Etiudy – zeszyt I

S. Lee – Etiudy wybrane z op.31 i 131

F. Kummer – 10 etiud

J. Merk – 20 Etiud

B. Marcello – 6 Sonat

B. Romberg- Sonata C dur i G-dur

A. Vivaldi – 6 Sonat

Utwory z towarzyszeniem fortepianu – zbiory dla klas dziecięcych szkół muzycznych z zastosowaniem gry w pozycjach I–VII (także z pozycją kciukową)